

Anti- PESTPROTOCOL TCV

Inhoudsopgave:

- A) Het belang van een pestprotocol
- B) Uitgangspunten bij ons pestprotocol
- C) Het verschil tussen plagen en pesten
- D) Verschillende rollen bij pesten
- E) Signalen van pesten
- F) Te verwachten problemen bij aanpak van pesten
- G) Gebruikte methode en leerlingvolgsysteem
- H) Een positief pedagogisch klimaat
- I) Anti- pestprogramma
- J) Stappenplan bij pestgedrag
- K) De vijfsporenaanpak
- L) Klachtenregeling

Aandachtsfunctionarissen:
Malou Ronken voor het SO
Sandra van Ham voor BAO en SBO

A) Het belang van een pestprotocol

Pesten is een maatschappelijk probleem en komt helaas veel voor op scholen, ook bij ons. Wij willen kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin ze zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen. Daarom zien we het als onze taak dit probleem aan te pakken. Vandaar het opstellen van dit pestprotocol. Het is een vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen benaderen. Middels dit protocol willen we alle betrokkenen handreikingen geven om te werken aan een veilige school en om goed om te gaan met pestgedrag. Hierdoor kunnen we pestgedrag herkennen, erkennen en er actie op ondernemen.

B) Uitgangspunten bij ons pestprotocol

Ten aanzien van pesten hanteren we als school (medewerkers, ouders/verzorgers en kinderen) enkele uitgangspunten:

1. De school schept preventief en actief een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst en onacceptabel gedrag wordt ervaren.
2. De school ziet pesten als een probleem, voor zowel het slachtoffer, de pester, de groep kinderen er omheen, de groepsmedewerkers en de ouders/verzorgers.
3. De school is alert op pestgedrag. Men kan pestgedrag signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school verplicht zichzelf ertoe om pesten aan te pakken.
5. De school volgt de procedures van het pestprotocol indien er sprake is van pesten.

C) Het verschil tussen plagen en pesten

Er is een duidelijk verschil tussen pesten en plagen. Wanneer iemand je voor de grap iets aandoet, spreekt men van plagen. Je merkt dat er niets kwaads mee bedoeld wordt. Tevens gebeurt plagen incidenteel. We spreken van pesten als iets opzettelijk bedoeld is om de ander te kwetsen, waardoor diegene zich ongelukkig voelt. Het gebeurt regelmatig zonder dat je er iets tegen kunt doen. De

**TALENTEN
CAMPUS
VENLO**

belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn het bedreigende, het systematische en het rolvaste karakter.

D) Verschillende rollen bij pesten

- **Het slachtoffer:** voelt zich vaak verdrietig en eenzaam en durft vaak niets terug te doen of het te vertellen, is bang dan nog meer gepest te worden. Een risicofactor kunnen bepaalde persoonlijkheidskenmerken met fysieke zwakte zijn. Ook kan het dat iemand net wat anders is dan normaal (stotteren, accent hebben).
- **De pester:** is vaak onzeker en wil graag aardig en stoer gevonden worden en denkt door te pesten dat iedereen hem/haar grappig vindt. Pesten kan een imitatie zijn van agressie die kinderen thuis of elders ervaren.
- **De meelopers:** doen mee met pesten, denkt dat hij/zij er dan bij hoort en is bang om zelf gepest te worden.

E) Signalen van pesten

Het is belangrijk dat medewerkers, ouders/verzorgers en kinderen alert zijn op de manier waarop met elkaar wordt omgegaan. Er zijn duidelijke signalen als het om pesten gaat en minder duidelijke. Duidelijke signalen zijn:

- Verbale pesterijen:
 - Vernederen/ beledigen
 - Schelden
 - Dreigen
 - Belachelijk maken, uitlachen.
 - Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
 - Kinderen niet bij hun eigen naam noemen maar altijd bij een bijnaam.
 - Opmerkingen maken over de kleding.
 - Gemene briefjes schrijven.
 - Lastig vallen per per telefoon.
 - Lastig vallen per per sms/app.
 - Lastig vallen via internet, chatten.
- Fysieke pesterijen:
 - Trekken aan kleding, duwen, sjoeren.
 - Schoppen en slaan.
 - Krabben, bijten en haren trekken.
 - Spugen
- Sociale pesterijen:
 - Isoleren/negeren: niet reageren op wat het kind doet of zegt, niet tegen hem/haar praten.
 - Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.
- Materiële pesterijen:

TALENTEN CAMPUS VENLO

- Afpakken van kledingstukken en andere spullen.
- Beschadigen van spullen.

- Mentale pesterijen:
 - Dwingen om geld of spullen af te geven.
 - Dwingen om iets voor de pesters te doen: geld of snoep meenemen, een klus opknappen.

- Achternvolgen
 - Achterna lopen, opjagen.
 - In de val laten lopen, klem zetten.
 - Naar het huis van de gepeste gaan.
 - Opsluiten

Minder duidelijke signalen zijn (waarschuwing: deze signalen kunnen ook voorkomen bij andere problemen, dus is het zaak goed uit te zoeken waar de oorsprong van deze signalen ligt):

- Vaak alleen staan in de pauze of bij de pleinwacht gaan staan.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Niet naar buiten willen tijdens speelmomenten.
- Niet meer naar school willen of aangeven zich ziek te voelen.
- Niet (meer) worden uitgenodigd door andere kinderen.
- Het negatief reageren van andere kinderen op een fout of een idee van het betreffende kind.

F) Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten

Bij het slachtoffer:

Een gepest kind schaamt zich vaak, het voldoet niet aan normen die de ouders/verzorgers graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat in staat is zijn eigen boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen.

Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders/verzorgers, waardoor het gepeste kind nog meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als vergelding kan er namelijk in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

Bij de pester:

De pester zelf ziet zijn machtsspel bedreigd, en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt namelijk ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens, waartoe ze helaas zelf niet in staat zijn door het ontbreken van de juiste vaardigheden.

Bij de directe omgeving:

Er zijn altijd kinderen die zich schuldig voelen, omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet

TALENTEN CAMPUS VENLO

in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar hebben het niet gezien als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

Bij de ouders/verzorgers:

Ouders/verzorgers van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders/verzorgers hebben niet altijd de juiste informatie. Een pester op school hoeft in de thuissituatie geen pester te zijn. Sommige ouders/verzorgers zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij zien het pestgedrag van hun kind als weerbaar gedrag.

Hun kind maakt een abnormale ontwikkeling door, met grote risico's op afwijkend gedrag op latere leeftijd met grote gevolgen. Andere ouders/verzorgers zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken.

Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders/verzorgers doordrongen worden van het ongewenste karakter voor alle betrokkenen van het vertoonde pestgedrag.

G) Gebruikte methode en leerlingvolgsysteem

De school hanteert als leerlingvolgsysteem voor de sociaal-emotionele ontwikkeling de SCOL. Indien noodzakelijk kunnen andere middelen worden ingezet, zoals de training Rots en Water. Dit is een weerbaarheidstraining.

H) Een positief pedagogisch klimaat

Dagelijks wordt zorg gedragen voor een positief klimaat in en rond de school. Om te leren respectvol met elkaar om te gaan:

- Worden de hoofdregels in alle groepen besproken tijdens de start van een nieuw schooljaar:
 - Iedereen mag zichzelf zijn en hoort erbij.
 - Respect voor eigen en elkaars spullen.
 - We houden ons aan regels en afspraken.
 - Problemen lossen we samen op.
- We maken hoofdregels zichtbaar in de groepen.
- Ze worden met de kinderen geoefend.
- Alle medewerkers dragen gezamenlijke verantwoordelijkheid.

I) Anti-pestprogramma

In de volgende link staat een actueel overzicht van anti-pestprogramma's:

<http://www.nji.nl/nl/Beoordeling-anti-pestprogrammas.pdf>

J) Stappenplan bij pestgedrag

Zodra er van pestgedrag sprake is, moet er onmiddellijk actie worden ondernomen.

1. Meldingsplicht van pestgedrag door kind of ouder.
2. Pestgedrag buiten schooltijd:
 - Ouders/verzorgers doen een melding bij de groepsleerkracht of vertrouwenspersoon van school van het pesten en hoe dat is aangepakt.
 - Op school houden we dit in de gaten, bijzonderheden worden genoteerd in het logboek.

TALENTEN CAMPUS VENLO

3. Pestgedrag onder schooltijd: melding bij de groepsleerkracht of vertrouwenspersoon van school die onmiddellijk actie onderneemt.
4. Bij incidenteel pestgedrag binnen de groep:
 - Met de betrokken kinderen bespreekt de groepsleerkracht dit.
 - Regelmatig wordt dit herhaald, om controle te houden over het gedrag.
 - Van deze gesprekken worden aantekeningen gemaakt in het logboek.
 - De groepsleerkracht houdt een logboek bij en geeft dit door aan de anti-pestcoördinator.
5. Bij herhaald pestgedrag:
 - De ouders/verzorgers van de pester worden samen met de pester door de groepsleerkracht op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school.
 - De gemaakte afspraken worden met de pester uitdrukkelijk doorgesproken.
 - De gemaakte afspraken worden vastgelegd in een verslag. Sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld en er wordt een afspraak opgenomen voor een vervolgesprek met ouders/verzorgers.
 - Ouders/verzorgers, (gedragswetenschapper), teamleider en de anti-pestcoördinator krijgen een kopie van dit verslag.
 - De ouders/verzorgers van het gepeste kind worden uitgenodigd voor een gesprek om hen in te lichten over de gemaakte afspraken.
 - Collega's in de unit worden op de hoogte gebracht van het pestgedrag, tijdens de CCL of tijdens een unitoverleg. Zo kan iedereen alert erop reageren.
 - De groepsleerkracht houdt een logboek bij.
6. Blijvende herhaling:
 - De groepsleerkracht bespreekt dit met de teamleider, (gedragswetenschapper) en anti-pestcoördinator. Hierbij overhandigt de leerkracht het logboek met daarin: datums van gebeurtenissen, datums en inhoud van gevoerde gesprekken en vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om pestgedrag aan te pakken. De teamleider brengt de Commissie van Begeleiding op de hoogte.
 - Teamleider, (gedragswetenschapper) en groepsleerkracht nodigen de ouders/verzorgers van de pester op school uit voor een gesprek. Eventueel wordt het kind in dit gesprek betrokken. Eventueel neemt een lid van de Commissie van Begeleiding deel aan het gesprek.
 - De teamleider legt dit gesprek vast.
7. Onvoldoende verbetering en/of ouders/verzorgers werken onvoldoende mee:
 - De anti-pestcoördinator wordt op de hoogte gebracht.
 - Het kan raadzaam zijn extra hulp in te schakelen (b.v. Bureau Jeugdzorg).
 - De teamleider kan in overleg met de directie danwel de Commissie van Begeleiding overgaan tot bijzondere maatregelen.
8. Monitoring
 - alle meldingen worden door de anti-pest coördinator geregistreerd en in de digitale boekenkast gezet bij werkgroep Commissie van Begeleiding in een aparte map;
 - in elk geval tweemaal per jaar wordt een analyse uitgevoerd door Commissie van Begeleiding met de anti-pest coördinator: a) zijn alle meldingen op leerlingniveau

naar tevredenheid afgehandeld? b) zijn er opvallendheden die acties op groeps-
danwel school- of TCV -niveau?

K) De vijfsporenaanpak

Hieronder volgt een opsomming van de manier waarop school de vijf verschillende partijen, die een rol spelen in een peestsituatie, kan ondersteunen.

1. Steun bieden aan het slachtoffer:

- Naar het kind luisteren en zijn probleem serieus nemen.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan oplossingen.
- Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden.
- Zorgen voor vervolg gesprekken.

2. Steun bieden aan de pester:

- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.
- Stel grenzen en verbind daar consequenties aan.
- Zorgen voor vervolg gesprekken.

3. De ouders/verzorgers van het slachtoffer en van de pester steunen:

- Ouders/verzorgers die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.
- Ouders/verzorgers op de hoogte houden van peestsituaties.
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- In samenwerking tussen school en ouders/verzorgers het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.
- Zo nodig ouders/verzorgers doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

4. De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:

- Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

5. De algemene verantwoordelijkheid van de school:

- De school zorgt dat alle medewerkers voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
- De school neemt stelling tegen het pesten.
- De school brengt de huidige situatie rond pestbeleid in kaart.

TALENTEN CAMPUS VENLO

- De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

L) Klachtenregeling

Wij streven ernaar het onderwijs voor alle kinderen goed en naar tevredenheid van alle betrokkenen te laten verlopen. Als kinderen, ouders/verzorgers of medewerkers daarover toch vragen hebben, kunnen zij altijd terecht bij de groepsleerkracht of de directie van de school. Wij streven ernaar eventuele problemen zo snel mogelijk en in goed overleg met alle betrokkenen op te lossen. Er wordt een klachtenregeling gehanteerd die opgesteld is conform modelklachtenregeling primair en voortgezet onderwijs.

Aandachtsfunctionaris pesten:

<http://www.aps.nl/documents/10180/41112/Anti+pestcoordinator+tweedaagse+13-25+maart/5414b61f-1627-4d8c-8ad6-78d4fcfc9922>)

De aandachtsfunctionaris pesten is het aanspreekpunt voor kinderen en ouders/verzorgers bij pesten op school. De aandachtsfunctionaris pesten wijst de weg naar oplossingen en houdt contact totdat het pesten stopt. Zo wordt voorkomen dat ouders/verzorgers zich van het kastje naar de muur gestuurd voelen en de zaak verhardt. Dat is de kern van het werk. Daarnaast zijn preventie, monitoren en schoolveiligheidsbeleid aanscherpen taken van de aandachtsfunctionaris pesten.

Aandachtsfunctionarissen pesten/ anti-pestcoördinatoren: Malou Ronken voor het SO, Sandra van Ham voor BAO en SBO.

Vertrouwensinspecteur:

Bij de Inspectie van het Onderwijs werkt een klein team van vertrouwensinspecteurs. Ouders/verzorgers, kinderen, groepsmedewerkers, schoolleiding en schoolbesturen kunnen de vertrouwensinspecteur benaderen als zich in of rond de school problemen voordoen op het gebied van én in voorgaand traject geen oplossing gevonden is:

- seksuele intimidatie en seksueel misbruik;
- lichamelijk geweld;
- grove pesterijen;
- extremisme en radicalisering.

De vertrouwensinspecteur is tijdens kantooruren bereikbaar op telefoonnummer 0900-1113111 (lokaal tarief). Meer informatie over de inspectie en de vertrouwensinspecteur is te vinden op de website van de inspectie: www.onderwijsinspectie.nl.